

O'ZBEKISTONDA DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH ISTIQBOLLARI

Navro'zova Shahodatxon Abduhamid qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Annotatsiya:

Ushbu maqolada O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarni xususiylashtirishning istiqbollari, uning iqtisodiyotga olib kelishi mumkin bo'lgan foydalari, shu bilan birga muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun hal qilinishi kerak bo'lgan vazifalari to'g'risida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: xususiylashtirish, davlat korxonalari, iqtisodiy islohotlar, samaradorlik, xorijiy investitsiyalar, modernizatsiya, xususiylashtirish.

Kirish:

O'zbekistonda davlat korxonalarini xususiylashtirish mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish kun tartibida muhim strategiya sifatida o'rin oldi. Xususiylashtirishga o'tish hukumatning iqtisodiy islohotlarga bo'lgan yondashuvida sezilarli o'zgarishlarni bildiradi va iqtisodiyotning turli tarmoqlarida samaradorlikni oshirish, raqobatni rivojlantirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va innovatsiyalarni rivojlantirishga qaratilgan.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya:

O'zbekistonda Prezident Shavkat Mirziyoyev rahnamoligida iqtisodiyotni liberallashtirish va modernizatsiya qilish bo'yicha keng ko'lamli kun tartibi faol amalga oshirilmoqda. Bu kun tartibida davlat korxonalarini xususiylashtirish muhim o'rin tutadi, chunki hukumat o'zining iqtisodiyotdagi bevosita ishtirokini kamaytirish, samarasiz korxonalar faoliyatini yaxshilash, xususiylashtirish sektor o'sishini rag'batlantirishni maqsad qilgan.

O'zbekistonda xususiylashtirish istiqbollari bir qancha sabablarga ko'ra istiqbolli. Birinchidan, xususiylashtirish ilgari davlat mulki bo'lgan korxonalarda samaradorlik va unumdorlikni oshirishga olib kelishi mumkin. Mulk huquqini xususiylashtirishga o'tkazish orqali kompaniyalar raqobatbardoshroq faoliyat yuritish, innovatsiyalar kiritish va bozor sharoitlarida daromadli bo'lish uchun o'z jarayonlarini optimallashtirishga rag'batlantiriladi.

Ikkinchidan, xususiylashtirish O'zbekiston iqtisodiyotiga to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar va tajribalarni jalb qilishi mumkin. Xalqaro investorlar ko'pincha davlat aralashuvining kamayishi va investitsiyalardan yuqori daromad olish potentsiali tufayli xususiylashtirilgan korxonalar bilan ishlashga ko'proq tayyor. To'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar oqimi ilg'or texnologiyalarni va jahon bozorlariga chiqishni olib kelishi, O'zbekiston sanoatining modernizatsiyasi va globallashtirishga hissa qo'shishi mumkin.

Natijalar:

Xususiylashtirish yangi ish o'rinlarini yaratish, tadbirkorlikni rivojlantirish va iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi mumkin. Xususiylashtirish orqali xususiy sektorni jadal rivojlantirish orqali O'zbekiston o'z iqtisodiyotini diversifikatsiya qilishi, davlat korxonalariga qaramlikni kamaytirishi, innovatsiyalar va barqaror rivojlanishni rag'batlantiradigan yanada raqobatbardosh biznes muhitini yaratishi mumkin.

Shunga qaramay, O'zbekistonda xususiylashtirish jarayoni muvaffaqiyatini ta'minlash uchun hal qilinishi kerak bo'lgan muammolarga duch kelmoqda. Bu muammolar shaffoflik, korruptsiya, adolatli raqobat, ijtimoiy tenglik va me'yoriy-huquqiy bazani takomillashtirish bilan bog'liq masalalarni o'z ichiga oladi. Hukumat tomonidan xususiylashtirish bo'yicha aniq va izchil siyosatni yo'lga qo'yish, qonunchilik bazasini mustahkamlash va bu muammolarni yumshatish uchun samarali nazorat mexanizmlarini joriy etish muhim ahamiyatga ega.

Muhokama:

Mamlakatimizda qulay investitsiyaviy muhitni yaratish, xususiy mulk egalarining huquqlari va qonuniy manfaatlarini himoya qilish eng asosiy masala hisoblanib, oxirgi yillarda bu yo'nalishda izchil islohotlar amalga oshirildi. Chunki davlat korxonalarini xususiylashtirish iqtisodiyot rivojlanishiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Faoliyati samarasiz kechayotgan korxonalarning ishbilarmon insonlarga sotilishidan tadbirkor ham, jamiyat ham foyda ko'radi. Xususiylashtirish jarayonini ochiq-oshkora amalga oshirilishi tufayli xorijiy sarmoyadorlarning mamlakatimizga bo'lgan qiziqishi ortib, joylarda tadbirkorlik jadal rivojlanadi. Shu nuqtayi nazardan, bu jarayonni halol, shaffof, adolatli o'tishi ustidan biz deputatlar parlament va jamoatchilik nazoratini o'rnatishimiz zarur.

Xulosa

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, O'zbekistonda davlat korxonalarini xususiylashtirish istiqbollari samarali bo'lib, iqtisodiy ko'rsatkichlarni oshirish, raqobatbardoshlikni oshirish va barqaror o'sish uchun imkoniyatlar yaratadi. Xususiylashtirishni iqtisodiy o'zgarishlarning katalizatori sifatida qabul qilish va mavjud muammolarni hal qilishda faol ish olib borish orqali O'zbekiston o'z xususiylashtirish sektorining to'liq imkoniyatlarini ochib, investitsiyalarni jalb qilishi va fuqarolari uchun yanada farovon kelajakni ta'minlashi mumkin.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Osiyo taraqqiyot banki. O'zbekiston korxonalarining raqobatbardoshligini oshirish: xususiylashtirish bo'yicha yo'l xaritasi. Manila: Osiyo taraqqiyot banki. 2021.
2. G'aniyev, M. O'zbekistonda to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar tendentsiyalari: xususiylashtirishning roli. Markaziy Osiyo iqtisodiy sharhi, 2023.
3. Vaxabov AV., Xajibakiyev Sh, X, Muminov N.G. Xorijiy investitsiyalar. O'quv qo'llanma. T.: Moliya, 2010.
4. Karimov A Korporativ boshqaruv tizimida buxgaiteriya va audit. T.. «Iqtisod-moliya», 2008.
5. Nodirxonov U. Mamlakat ko'ra xorijiy investitsiyalar. // Bozor, pul va kredit, 2000.

